۱۳ مای ۱۹۲۸ نجی ایل
13 May 1928 r.

ارمنستان قومیونیست (ب) فرقه‌سی
مرکزی قومیته‌سینك اورغانی کندلی غزته‌سیدر
زحمتکشلره فرقه و شورا قورلوشه عائد
یازیلاره صحیفه‌لریز آچیقدر، چاپ
ایدیلمه‌یه‌ن مکتوبلار گیری قایتاریلمیر.
یاشاسین ایشچی کندلی اتفاقی!

بوتون ئولکه‌لرك پرولەتارلاری برله‌شیگز!

زنگی غزیتەسی

تك نسخه‌سی هر پرده ۳ قپك

« زنگی » نك آبونه قیمتلری:
بر ایللیگی ۰۰۰۰ - ۲ منات
آلتی آیلغی ۰۰۰۰ - ۱ منات
اوچ آیلغی ٦٠ قپك ۰۰۰۰
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی
توزیعات شعبه‌سنك آدره‌سی: ایروان آبوونای نومرو ۸

هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر.

نومرو: ۴۸ (۱۳۸)

اوجونجی ایل دوامی.

شاسین ۱۹۲۰ نجی ایلك ماینداً عصیان بایراغنی قالدیران و نویابریك ۲۹-دا همیشه‌لیك اولاراق داشناق بویونیغه روغنی بیقان ارمنستان ایشجی و کندلیلری

ارمنستاندا مای عصیانی

مای حرکاتی ارمنستانك و زاقافقاسیانك انقلاب حرکتی تاریخنده بویوك بر دونمشدر. روسیا ملکه‌دار-بورژوآزیا حاکمیتی دوریندن باشلایاراق ارمنستان زحمتکشلری ارمنی و اجنبی بورژوآزیا استثمارچیلاری ایچون بیر قول آلەتی اولمشدر. روسیانك بویوك قورال و اوتوماتیك اقلابلاریندن سوگرا داشناقلار ارمنستانك مقدراتنی اوز-اوزلرینه تعیین ایتمکده ارمنستاندا یاشایان ارمنی و تورك زحمتکش کندلیلری ایچون اقتصادی و سیاسی داها آغیر شرطلەر یارادیلدی.

بیر طرفدن زاقافقاسیادا یاشایان ملتلر آراسندا کی قانلی حربلر، دیگر طرفدن داخلی آچلیق و یگی باشلامش ساری خوشقلار ارمنستان ایشجی و کندلیلرینی بایانماییاجاق درجه‌ده بدبختلگه دوغرو سوکدیردی. ارمنی بورژوآزیاسنك فرقه‌سی اولان داشناقلار، اوز حاکمیتلرینك قوتون دورلرینده انگلیزلریك و اجنبی بورژوآزیاسنك مطیع کوله‌لری اولماغاعائد بر طرفدن تورکیا، آذربایجان و گورجستانلار دیگر طرفدن ارمنستاندا کی تورکلر ایله اوز قانلی محاربه‌لریله باشلادی. خراب ایدیجی و قورقودیجی بو سیاست، کنله‌لرده آچلیغی و بدنی تلفاتی، ایمپریالیزمك ارمنستاندا کوردیکی خائن عملیاتی، داشناق حکومتنه قارشی، زحمتکش کنله‌لرینك اقلاب حرکاتنك موفقیتله نتیجه‌لنمه‌سینه بیرر عامل اولدی.

مایدا، بالگر بیر بول وار ایدی. بو بول مایورچرست و خومیه‌لرك حاکمیتی بیقاقدان عبارت ایدی. ارمنستانك ایشجی و زحمتکش کندلیلری قومونیست (ب) فرقه‌سنك رهبرلیگی ایله بویوك بیر اقلابی حرکاتدا بولونمیلار. همین حرکت تیز لیکله ارمنستانك دیگر قصابلارینداً یاپیلدی. لەنینقان ایشچیلری همین اقلاب عصیانك مبارز دسته‌لرینی تشکیل ایتدیلر. نووی بایزیدده، قارسدا، دیلجانداً قول اولموش کنله‌لر قانلی و قطعی نمایشلر تشکیل ایتدیلر. صنفی بو حرکت داهاً کسکین بیر شکل آلدی. فقط آز بیر مدت سوکرا اقلاب حرکاتنه تضییق ایدیلدی. داشناق-خومیه‌لر حاکمیتی طرفندن کنله‌وی ظلم و حبس ایشنه باشلانلدی. حر که رهبرلیك ایدن-قومونیست و بیلیکلی ایشچیلر کوله‌لندیلر. قودوروش عکس اقلاب باشلاندی. فقط قیصا بیر مدتدەن سوکرا ایشچیلر و کندلیلر زاقافقاسیا زحمتکش کنله‌لری ایله برابر، بیرلشمیش قوه لرله باشلاییوق فرقه‌سی رهبرلیگی آلتندا داشناق حکومتنی یینلدیلار. مای حرکاتی، اوز اقلابی تجربه‌لریله ارمنستاندا نوبابر اقلابنك باشلانغجی اولدی.

مای عصیانی، ارمنستان اقلاب قومه‌لرینك مبارز سفربرلیك و اقلابی حرکت چهت لرینده.- ارمنستان اقلاب تاریخنك پارلاق بیر صحیفه‌سنی تشکیل ایدیر.

هفته ایچه‌ریسینده

ایروان قضاسندا خیردا ملتلر آراسندا آپاریلاجاق ایشله‌ر

ایروان قضا اجرائیه قومیته‌سنك صدارت هیئتی سوك اجلاسندا تشکیلات شعبه‌سنك، قضادا خیردا ملتلر آراسندا آپاریلاجاق ایشله‌ر بارەسنده ایتدیگی تکلیفی توفیق ایدەرك بو آماغیدا کیلرك حیاته تجربه‌لەسنه قرار ویرمشدر.

وندی-باسار ناحیه‌سنك ۱۱ تورك کندلیسنده بو ایل اساسلی اولاراق زراعت کنله‌ری آپارمك و ایتدیردن ایشه باشلاییجاق ایچون زراعت ایشچیسنك تعیین اوتماسی خصوصندا خلق تورپاق قومسارجه مراجعت‌ده بولونمیشدر.

خیردا ملتلر آراسندا کند تصرفاتی مسئله‌سی آرتیرماق مقصدیله خلق تورپاق کمیسارلیغی واسطه‌سیله قوتسو جمهوریت ایچون الك آزدی ایکی تورك و یاخود کجه بیلەن آغیرلاتولمالر کتیریله‌جکدر. کجه‌دە ایسه تورك آغیرلاتولمالر قادروماتجه مراجعت اولونمشدر که تورك تخنیقوم قارشیسندن کند تصرفات عالی مکتبلرینه کیدیلسین.

وندی باسار ناحیه‌سنده تورك کندلیلرینك اهالی حالارینی بوکتمك ایچون بحرانك (بوقلمنك) بوکولمشدریلمه‌سی جاغی بیر مسئله اولاراق قبول اولونمشدر. صو قویولاری، صو آناباراری ساتیرمیق تیکمك ایچون لازیمی واسطه‌لر الده ایدیلمه‌سی ایچون صو تصرفات ادارەسنه مراجعت‌ده بولونمشدر. قضا اجرائیه قومیته‌سی ایچون بیر دەنه تجربه‌لی تورك جه ترجمان تعین اولونور. تورك دیلیله یازی ماشینی الده ایتمك مسئله‌سی تیز لیکله حل اولوناجاقدر.

بوتون ناحیه‌لر و نیم ناحیه‌لر تکلیف اولونوشك‌ده وندی باسار ناحیه اجرائیه قومیته‌سی و تورك کند شورالاریله عموم یازی ایشه‌ریتی آنجاق تورك دیلیله آپارلیسین.

مرکزی اجرائیه قومیته‌سی هیئت صدارتینه مراجعت اولونموش که، چاپ اولونان قطعنامه‌لر و تعلیماتلاری عین زمانداً تورك دیلیله‌ده چاپ ایتمك و تورك کند لریله یازی ایشه‌ریتی آنجاق تورك دیلیله آپارلماسی خصوصنده مرکزی اداره‌لر لازیمی بیناکذارلقدا بولونسون.

اساس تورپاق بولکیسی زمانداً داغیتیلمیر. بیر حالدا بولونان و اقتصادی مدنی جهتدن قاغا کیتمکه امکانی اولمایان تورك کندلیلریندن بیر نیچه کندلرده مر کزلشدیریلمه‌سی لزوم کوردولموشدر.

آپاریلاجاق زحمتلر حقنده طلب و لوتان یارانك مقداری ۲۸-۲۹ نجی ایلك بودجه‌سنه داخل ایدیلمه‌سی بوتون شعبه و نیم ناحیه‌لر تکلیف اولونمشدر.

کله‌جك ایلك کند تصرفات ویرکیسی

کله‌جك ایلك کند تصرفات ویرکیسی ایندی مرکزی اجرائیه قومیته‌سی طرفندن تصدیق اولونوب بو کونلرده اعلان ایدیله‌جکدر.

بعض برلرده قولچوماق ایله آلوبرچی همین یکی قانونك هله تماماً اولماسندان استفاده ایدەرك کندلیلر آراسندا بیر طاقم شایعه‌لر یاییرلاركه کویا بو ایل کند تصرفات ویرکیسی ایکی کند آرتاجاق و ویرکی کند تصرفاتنك ترقیسنه مانع و لاجاق و غیره سوزلر.

بونلار هامیسی یالان سوزلردر. دوزدر، کند تصرفات ویرکیسنك عمومی مبلغی آرتیرماق طن اولونوبدر. اما نه اینکه ایکی قات، بر مثالا ۳۰ قپکه، اوچده بر اولچیسی ایله، بو آرتیرما نه اینکه بوتون کندلیلره، آنجاق الك مهم اولانلارا عائد اولاجاقدر.

یگی قانونك کهنه‌دن تفاوتی نه‌در؟

اساساً یگی ویرکینك کهنه‌دن فرقی بوقدر. اولان بوتون ده کیشکلکلرك معنا سی کند تصرفاتنك کلیریدی داها دوزگون صورتده حسابا آلنمافدر. نظره آلنمشدر که خصوصیله وارلی تصرفاتك بالگر باری کلیری ویرکی‌یه تابع دوتولوردی. فلان یاریسی کیزله‌ییلوب ویرکی‌یه تابع اولموردی. دی. بو ایل بوتون کلیر حسابا آلناجاقدر. غندان او شیجه ایله‌ده ویرکی آرتیر.

ویرکینك آرتیرلماسی کیملره عائدر؟

ویرکی آرتیرمی تاقتسز اولاراق هر کندلی‌یه عائدر. **یوقسوللار:** کند تمر تاقتلارینك اوچدن بر قسمی قدر ویرکی دن تمامیله آزاد اولیلار. **اورتابابلارك** اساس کنله‌سینك ویرکیسی آرتیرلمایاجاقدر.

ویرکینك آرتیرلماسی برنجی نوبه ده وارلی تصرفاتلارا اولاجاقدر.

ویرکی‌یی نه جور حساب ایتملی؟

نیچه‌که قابلی اوله‌ده بو ایل اکنیجی لیکدن یاغلا کیلیرلره عائد کند تصرفاتلاری ویرکی‌یه تابع ایدیلیرلر. مثلا اولانلار هانسیلرینك که توپراقدان، حیواناتدان، ایو صنعتدن و غیره کیلیرلری وار در. کند تصرفات ویرکیسینك حسابا آلتما سی کیچن ایل کبی عینیسی‌در. تصرفاتدا نیچه دەیلیتین توپراق، نیچه باش حیوان و الخ وارسا تعیین اولونان کلیر اولچیسی اوزرینه آرتیریلیر. آلینان کلیر اوزرینه آیری کلیرلرده علاوه اولونور. بورادا خیردا دەکیشکلکلر واردر. اینکار اوزرلرنده نه اینکه ۳باش اولانلدان سوکرا بزو دوغاندان سوکرا ویرکی گوپولور. او بوتون اینکار که بر دەه دوغمیلار ویرکی‌یه تابع اولورلار. آمالا ٤ باش تمام ایدنده ویرکی‌یه تابعدرلر. خیردا حیواناتلار، باغلار و بوستانلاردا ویرکی‌یه تابع اولورلار. معلمارك، حکیملرك، پاترافلارك، آغیرتولمالرك والخ زحمت حقلاری ویرکیدن آزادەدر.

مهم مسئله ضعیف تصرفاتلارك ویرکینك اکیملمه‌سی وارلی تصرفاتلارینك کی آرتما سی‌در. یوقسوللار، نیچه‌که بوقاریدا دیدیك، ویرکیدن بوسبوتون آزاد اولیر لار. قیلقلیق تصرفاتلاریك ویرکیسی دا هدا آزالیر.

وارلی تصرفاتلاردا ویرکی‌یی نه جور حساب ایتملی

ایندی‌یه قدر ویرکی هر بر دەسیاتین توپراقدان، هر باش حیواندان بوتون تصرفاتلاردا بر جور حساب ایدیلیردی. فقط هر کندلی بیلیرکه بوقسول تصرفاتلاردا ایسه وارلی تصرفاتلارینداً هر دەسیاتین توپراق و هر باش حیوان داها آرتیق کلیر ویریر. وقتاکه ویرکی بر سیافده حساب ایدیلیردی بو ایشده فائده آپاران قولچوماق ایدی. بو ایل تصرفاتك بر کیسی معین ایدنده کلیرینك مقداری معین ملبغدن آرتیق اولسا ویرکی‌یه علاوه آر تیریلاجاقدر. اوله وقت اولیرکه **قولچوماق** نوز آصل کلیرینی ویرکیدن کیزلەدیر. بوایل رأیون ویرکی قومسیونلارینا، **چوق** وارلی تصرفاتلاریك ویرکیسنی اولچیسور تابع اولماغا حقیقی کلیرلرینه نسبت معین ایتمك اختیاری ویریلمشدر.

کند تصرفات ویرکینك بویوك قسمی برلی احتیاجلارینا خرج اولونور **ویرکی** نك تقریباً یارسی رایونا **قالاجاقدر.**

ا. اوغلی.

تسیوروپا یولدا شك وفاتی

شورالارافقاقنك خلق قومیسارلار شورا صدر معاونی تسیوروپا یولداشك وفات خبری موسقودادن تلغرافلا بیلدیریلدی.

تسیوروپا یولداشك جیگەر ناخوشلغی وار ایدی. آپرەلك ۳۰-دە ناخوشلغی دهادا آغیرلاشمیش. مایك ۷-دە حرارتی ۳۹،۵-دە قالمیش نبضی دقیقەده ۹۰ دفعه دوروردمیش، قلبی ضعیفله‌میش، مایك ۸-دە وفات ایتدی.

تسیوروپا یولداش ۱۸۷۰ نجی ایلده آتادان اولموشدر. اوزی متخصص آغرا نوم و استاتیستق ایدی. ۹۰ نجی ایللرده اغلابچی-مارقسیست دسته‌لریله ایشله‌میش و چوق دەفعلر سوركون اولموشدر.

اوقیانیر اغلابندن سوگرا جمهوریتك ارزاق ایشله‌رینك رهبری اولموش سوگرا شورا روسیانك خلق قومیسارلار شورا صدر معاونی، زحمتی مداهمه شورا صدری شورالار اتفاقی قومونیست فرقه‌سنك مرکزی قومیته‌سی عضوی و سائره.

شورالار اتفاقی مرکزی اجرائیه قومیتك هیئت صدارتی تسیوروپا یولدا شك دفن مراسمی ایچون خصوصی قومیسیون تشکیل ایتمشدر.

دره‌آلاکوزده برنجی تراقتور

دره‌آلاکوز قضاسندا باش توراغین قولقتیو تصرفاتی برنجی دفعه اولاراق بیر تراقتور اله کتیریلمیشدر.

توخومولوق آلماق ایچون ۹۰۰۰ منات قره‌دیز آلنمشدر. کند قومیته آتاباریندا اولان بوتون توخومك اکیلمه‌سنه قرار ویریلمشدر. بو ایل قیشك اوزون اولماسندان و کندلیلریك اکتریسی توخومك تاجیلی جورەك یرینه صرف ایتدیکلریندەن قوتدار مال و ماشینلار کمی کند تصرفات ایتیوندارلارینه حصر اولوتون قره‌دیزلرله توخومك الده ایتمك ایچون لازیمی ادا رەلره مراجعت ایدیلمه‌سی قراره آلنمشدر.

یاپونیا ایله چین عسکرلری آرا سنداً توقوشما

جنوبی چین عسکرلری شمالیلاری تعقیب ایدەرك بر نیچه شهرلر و اوتلار آراسندا تریننان شهری آلدیلار.

مای آینك ٤-ندە تریننانداً بولونان یاپونیا و جنوبی چین عسکرلری آراسندا قانلی توقوشمالار واقع اولدو. ویریان معلوماتا کوره توقوشمانك سببی یاپونیالیلار طرفندن بر نیچه جنللیك توتولمامسی امش.

یاپونلار عسکری صیره‌سندان ۳٤ و وطندا‌شلاردان بر نیچه تلفات ویرمشلردر. بر معلوماتا کوره ۱۰۰ و دیگر معلوماتا کوره ۸۰۰ نفر چینلیلر تلفات ویرمشدر.

چان-قای-شی ایله یاپونیالیلار آراسندا سازیش واقع اولدی که چینلر یاپونلارك آلدیغی برلردن نوز عسکری حصارلریك کوتورولدر. یگی معلوماتلارا کوره محاربه‌لر هله دوام ایتمکده‌در.

یاپونلار ۳ توپ، ۲۰،۰۰۰ توپ کوللەسی و ۲ میلیون یاردون حربی غنیمت آلمیشلاردر. یاپونلار ناکین حکومتنك نماینده‌سی چای-فون-سینی تولدرمشدر لر. یاپونلار حادثه برلرینه یگی قولر کوندروب شانتون قاجماق یولونی کسمك ایسته‌یرلر. جنوبی چینده یاپونیا علیهنده قومولی حرکات باشلانمشدر.

یاپونیالیلاری بوقوت ایتمك تکلیفنی جهانه کیجیرمك ایچون قومیتلر تشکیل اولونمشدر.

کله‌جك ایلك کند تصرفات ویرکیسی

کله‌جك ایلك کند تصرفات ویرکیسی ایندی مرکزی اجرائیه قومیته‌سی طرفندن تصدیق اولونوب بو کونلرده اعلان ایدیله‌جکدر.

بعض برلرده قولچوماق ایله آلوبرچی همین یگی قانونك هله تماماً اولماسندان استفاده ایدەرك کندلیلر آراسندا بیر طاقم شایعه‌لر یاییرلاركه کویا بو ایل کند تصرفات ویرکیسی ایکی کند آرتاجاق و ویرکی کند تصرفاتنك ترقیسنه مانع و لاجاق و غیره سوزلر.

بونلار هامیسی یالان سوزلردر. دوزدر، کند تصرفات ویرکیسنك عمومی مبلغی آرتیرماق طن اولونوبدر. اما نه اینکه ایکی قات، بر مثالا ۳۰ قپکه، اوچده بر اولچیسی ایله، بو آرتیرما نه اینکه بوتون کندلیلره، آنجاق الك مهم اولانلارا عائد اولاجاقدر.

یگی قانونك کهنه‌دن تفاوتی نه‌در؟

اساساً یگی ویرکینك کهنه‌دن فرقی بوقدر. اولان بوتون ده کیشکلکلرك معنا سی کند تصرفاتنك کلیریدی داها دوزگون صورتده حسابا آلنمافدر. نظره آلنمشدر که خصوصیله وارلی تصرفاتك بالگر باری کلیری ویرکی‌یه تابع دوتولوردی. فلان یاریسی کیزله‌ییلوب ویرکی‌یه تابع اولموردی. دی. بو ایل بوتون کلیر حسابا آلناجاقدر. غندان او شیجه ایله‌ده ویرکی آرتیر.

ویرکینك آرتیرلماسی کیملره عائدر؟

ویرکی آرتیرمی تاقتسز اولاراق هر کندلی‌یه عائدر. **یوقسوللار:** کند تمر تاقتلارینك اوچدن بر قسمی قدر ویرکی دن تمامیله آزاد اولیلار. **اورتابابلارك** اساس کنله‌سینك ویرکیسی آرتیرلمایاجاقدر.

ویرکینك آرتیرلماسی برنجی نوبه ده وارلی تصرفاتلارا اولاجاقدر.

ویرکی‌یی نه جور حساب ایتملی؟

نیچه‌که قابلی اوله‌ده بو ایل اکنیجی لیکدن یاغلا کیلیرلره عائد کند تصرفاتلاری ویرکی‌یه تابع ایدیلیرلر. مثلا اولانلار هانسیلرینك که توپراقدان، حیواناتدان، ایو صنعتدن و غیره کیلیرلری وار در. کند تصرفات ویرکیسینك حسابا آلتما سی کیچن ایل کبی عینیسی‌در. تصرفاتدا نیچه دەیلیتین توپراق، نیچه باش حیوان و الخ وارسا تعیین اولونان کلیر اولچیسی اوزرینه آرتیریلیر. آلینان کلیر اوزرینه آیری کلیرلرده علاوه اولونور. بورادا خیردا دەکیشکلکلر واردر. اینکار اوزرلرنده نه اینکه ۳باش اولانلدان سوکرا بزو دوغاندان سوکرا ویرکی گوپولور. او بوتون اینکار که بر دەه دوغمیلار ویرکی‌یه تابع اولورلار. آمالا ٤ باش تمام ایدنده ویرکی‌یه تابعدرلر. خیردا حیواناتلار، باغلار و بوستانلاردا ویرکی‌یه تابع اولورلار. معلمارك، حکیملرك، پاترافلارك، آغیرتولمالرك والخ زحمت حقلاری ویرکیدن آزادەدر.

مهم مسئله ضعیف تصرفاتلارك ویرکینك اکیملمه‌سی وارلی تصرفاتلارینك کی آرتما سی‌در. یوقسوللار، نیچه‌که بوقاریدا دیدیك، ویرکیدن بوسبوتون آزاد اولیر لار. قیلقلیق تصرفاتلاریك ویرکیسی دا هدا آزالیر.

وارلی تصرفاتلاردا ویرکی‌یی نه جور حساب ایتملی

ایندی‌یه قدر ویرکی هر بر دەسیاتین توپراقدان، هر باش حیواندان بوتون تصرفاتلاردا بر جور حساب ایدیلیردی. فقط هر کندلی بیلیرکه بوقسول تصرفاتلاردا ایسه وارلی تصرفاتلارینداً هر دەسیاتین توپراق و هر باش حیوان داها آرتیق کلیر ویریر. وقتاکه ویرکی بر سیافده حساب ایدیلیردی بو ایشده فائده آپاران قولچوماق ایدی. بو ایل تصرفاتك بر کیسی معین ایدنده کلیرینك مقداری معین ملبغدن آرتیق اولسا ویرکی‌یه علاوه آر تیریلاجاقدر. اوله وقت اولیرکه **قولچوماق** نوز آصل کلیرینی ویرکیدن کیزلەدیر. بوایل رأیون ویرکی قومسیونلارینا، **چوق** وارلی تصرفاتلاریك ویرکیسنی اولچیسور تابع اولماغا حقیقی کلیرلرینه نسبت معین ایتمك اختیاری ویریلمشدر.

کند تصرفات ویرکینك بویوك قسمی برلی احتیاجلارینا خرج اولونور **ویرکی** نك تقریباً یارسی رایونا **قالاجاقدر.**

ا. اوغلی.

دن ناحیه‌سنده نظریتره‌ن امضالی اولوخانلودان محمد باقیر علی‌یوف، میرزا علی اصغر، حاجی‌الیاسدان اسماعیل حسنیوف اشلار مایك‌اون آلتیسنداً اداره‌زه کلمه‌لری رجا اولونور.

« زنگی اداره‌سی »

پرولهتار مطبوعاتنك كچديكى يول

(قاباغى) ۲۷ نجى نومرودا)

بهبهربوعدا «یكى حیات» موسقووادا «مبارز» و «ایلرى» غزتهلرى نشر اولوندى. «یكى حیات» غزتهسنى یولداش لنین اداره ایدیردى.

ترونتسكى و باروووس طرفدن اداره اولونان منشویقلرك «ناچالنیكى» (Начало) غزتهسى نشره باشلادى.

۱۹۰۵ نجى ایلك صلح عصیانك مغلوبیتى ایچىچى مطبوعاتنك سربست صورتده نشر اولونماسنا مانع اولدى. و ایچىچى مطبوعاتى اوز موجودیتى آنجاق ساخلایا بیلوب مخفى صورتده ایشلهمكه مجبور اولدى.

۱۹۰۵ نجى ایلده همكارلار اقلابارینك اورتالیغلارى نشر اولونماغا باشلادى. او تلارك اكثریتى ایچىچى آزیتوقرالدارك اورغانى اولدقلارى ایچون بورژوآزیانا و حكومت مطلقهیه قارشى آسایشلى و اعتداللى بیر وضعیت دوتمهسدیلار.

اقلابلك ایلك دورینك بویوك اهمیتى اوتدالدر كه زحمتكش و پرولهتاریاتنك كتیش كلهلرینى اوز اطرافنا توپلایوب، او وقتدا گى سوسیال دمووقراتلر مكوكومسنى اوتلار آراسندا یاساقلا پرولهتاریات صنفنه داهادا متشكیل بر شكل ویریلهمسندهدر.

رهآقیانلك اك چئن و آغیر گوكرینده قوقه داخلنده ایتوپیدزنلر روحى ایلریله یتهه، همین ایتوپیدتورلارا قارشى جاتلى مبارزه آپارماغى لزومى حس اولونوردى. پرولهتاریاتنك اقلابى روحنى قالدیرماق ایچون قوقهنك ایكى جناحىدهبرابر او لارك آچیق صورتده «بلدیرى» غزتهسى ۱۹۱۰–۱۹۱۳ ایللرده تنز اولونماغا باشلاندى. قطع غزتهنك رهبرلرینىن بیریسنى حكومت دوتور و بو صورتله غزته قاپاتیر، همین ایلده بلك‌ویقلر طرفدن و بیر جوق ایشچى مخبرلرینك اشتراكیله غزته تكرار نشره باشلادیر. بو غزتهنك یكى دورى كندوى یكى یكى غزتهلرك نشرینه اساسلار حاضرلایر. ایشچیلردن تولپانلار بولارالا ۱۹۱۲ نجى ایلك مای اینك ده (كنه تاریخله ۲۲ مایدا) «پراودا» غزتهسنك ایلك نومرسى نشر اولونور. بو غزته اوقیانر اقلابنا قدر بعضاً قاپانوب تكرار نشر اولونماغى صو رتیله او موجودیتنى محافظه ایتمش و بو گونه قدردە نشر اولونماقدادر.

ایشچیلرك بویوك كتلهسى هم مادده و همده معنوى جهتدن «پراودایا» كتیش صورتده ناردیم ایدیرلر. بو غزته ایشچى صنفى مارقسیزم روحیله تربیهلندیروب، كله جك بویوك اقلاب ایچون اولاغرى حاضرلایر.

یوقسول كندلیلهره قرهدى ویریلیر

كند تصرفات بانكى قرهدى شركتلرى واسطهسیله یوقسول كندلیلره قوشاز مال الله كتورمك ایچون ۱۰۰ بیك منات اوزون مدتلى قرهدى براقیلمیشدر. بو یو لیك یاریسى بانكز یامبوقجى كندلیلره ویریلمیشدر.

كند تصرفات آلات و ماكینالارى اله كتورمك ایچون قرهدى شركتلرینه ۱۲۳ بیك منات اوزون مدتلى و ٤٦ بیك منات كودمك مدتلى قرهدى ویریلمیشدر. توخوم تداركى ایچون قرهدى شركتلرى واسطه سیله یوقسول كندلیلره ۱۵۰ بیك منات براقیلمشدر. یوقسوللارا ویریلهجك قره دیلدرن ۱۱۹ بیك منات بانكز یوقسول قوللهقیلره ویریلمیشدر. یگى تشكیل اولونمش ۳۴ قوللهقیو تصرفاتلارا ۱۴۳ بیك منات اوزون مدتلى و ۱۷ بیك ۵۰۰ منات كودمك مدتلى قرهدى ویریلمشدر. ایسكجیلكه ترقى ویرمك ایچون ۷۰ بیك منات ویریلمیشدر.

كند تصرفات بانك ادارهسى بوتون قرهدى شركتلرى ایچون بر جوره بانلار تیكمك قرارا آلدوغى همین مقصد ایچون ۱٤ بیك ۳۰۰ منات قرهدى حصر ایتمش در. باز اكین قیاماینلى عرضنده كند تصرفات بانكى قرهدى شركتلرینه تعلیمات و گوستریشلر ویرهرك برنجى نوبهده قوللهقیو تصرفاتلارینى، مخصصس شركتلرینى یوقسول كندلیلرینى و سوگرا اورتابالارى قرهدیلشدیرمك، تكلیف ایتمشدر. بوتون قرهدیلرك ٤۰ فائضى قوللهقیو تصرفاتلارا، ٦۰ فائضى ایسه شخصى تصرفاتلار ایچون صرف ایدیله جكدر. ارمنستان كند تصرفات قرهدیلشدیرمك قابیناینى عرضنده قواوپراتیفه عضو اولمایان كندلیلر اوزرینه دقت یتورمك و اونلارى قواوپراتیفلشدیرمك و قرهدیلشدیرمك و محلدره وراپولارا قواوپراتیفلشمش كندلیلرك فائضنى ۲۵ دن ۳۰–ه چاتدیرمغى بانك ادارهسى قرهدى شركتلرینه تاپشیریر، بوتون شركتلره قرهدیلرى كچیكدیریمدن یاپانلاینامسى تكلیف و عكسى حالدا سوروندیرن شركتلر مسئو لیت آلتینا آلناجاقلارى قاناچدانى بیلدیر مشدر.

یوقسول كندلیلرك قواوپراتیفلشدیرمه ایشنى محكم تعلیل اوزرینه قویماق ایچون كند تصرفات بانك ادارهسى قرهدى شركتلرى كندلى زندهلره یوقسوللارى قواوپراتیفلشدیرمك ایچون قوندى تشكیل ایتمكى قرارا آلمیشدر. بو بارهده مطابق نظامنامه تر تیب ایدیلهرك حیاته كچیریلمك ایچون برلره گوندریلمیشدر. كند تصرفات بانكك ۲۷–۱۹۲٦ ایلریك قازانچندان یوقسوللا ریك قواوپراتیفلشدیریلمسى ایچون ۲۱٦ منات ۵۸ قپك آیریلمشدر.

زاقافقاسیا كند تصرفات بانكندن آلتان ۷۰۰ منات، فالضیز و ۵ ایل مدتله اورتابالارى قرهدیلشدیرمك، تكلیف ایتمشدر. بوتون قرهدیلرك ٤۰ فائضى قوللهقیو تصرفاتلارا، ٦۰ فائضى ایسه شخصى تصرفاتلار ایچون صرف ایدیله جكدر. ارمنستان كند تصرفات قرهدیلشدیرمك مال قابیناینى عرضنده قواوپراتیفه عضو اولمایان كندلیلر اوزرینه دقت یتورمك و اونلارى قواوپراتیفلشدیرمك و قرهدیلشدیرمك و محلدره وراپولارا قواوپراتیفلشمش كندلیلرك فائضنى ۲۵ دن ۳۰–ه چاتدیرمغى بانك ادارهسى قرهدى شركتلرینه تاپشیریر، بوتون شركتلره قرهدیلرى كچیكدیریمدن یاپانلاینامسى تكلیف و عكسى حالدا سوروندیرن شركتلر مسئو لیت آلتینا آلناجاقلارى قاناچدانى بیلدیر مشدر.

بو چهتدن «پراودا» غزتهسى باشته ویقارینك «اسقرا» غزتهسنك ماهدى سا یلیر. «پراودا» غزتهسى كتیش روسیا اولكهسنك اك اوزاغى كوشهلرینه قدر یایلوب ایشچى كلهسنهك آزادهلیكى حصو صندا اولادرا ایمان و امید اویاندیریر. ایشچیلر همین غزتى اوزلرینك حقیقى غزتهسى اولاراق قبول ایدیردیلر. بیر چوق یهرلرده نشر اولونان ایشچى غزته لرى چالیشیرلارك «پراودایا» اوخنا سیلار. «پراودا»نك ایشچى مخبرلرینك قادرى بویوك بیر اوردو تشكیل ایدیردى. بولار ایسهدیسه قدر غزتهیه اوز مقالهلرینه اشتراك ایدوب چالیشیرلار. همین ایشچى مخبرلرینده اكثریتى «پراودا» طرفدن تربیهلنوب اقلابدان اول بویوك خدمتلر گوستروب ایسهدیسه شورا آیاناتلارینده و فرقه داخلنده مسئول وظیفهلر آپاریر لار.

بو احوالات چیز حكومت مطلقهسنك خوشنا گلمیردى و ایستیردى كه «پراودا»نك تك آغزینى قاپاتسون. چارك بو مقصدینا اشتراطلار (جریمه)لر و سائر واسطهلر كومك ایدهسیدیلر. ایكى ایلك ظرفنده «پراودا»نك بیر نیچه دفهلر اوز آدینى دهكدیردى. «پراودا»، «ایشچى پراو داسى»، «شمالى پراودا»، «پروله تاریات پراوداسى»، «پراودا یولى»، «ایشچى» «زحمتى پراودا»). چار حكومتى داها جیلهاز واسطهلره مراجعت ایدیردى. پرو وافاتور میرون چیرنوزاموفى غزتهنك هئیت ادارهسنه گوندریلر. هیئت اداره تیزلیكله بونى رزیل بیر صورتده قوغدى.

اك نهایت امپریالیزم محاربهسنك قابا غندا ۱۹۱٤ نجى ایلك ایول آیدا ایشچى صنفنك بارغادلارحضرلادیغى وقده غزته قاپادیلیر. محاربهنك عرضهسنده كمالهریك قومهندوسلرینى بوكسلتمهك ایشنده «پراو دا» بویوك خدمتلرده بولوندى.

امپریالیزم محاربهسى دوردنده ایشچى مطبوعاتنك نشر و یاییلما ایشى نه قالا شماغا باشلادى. اولكهنك اوزاغى یهرلرنده بلك‌ویقلرك بیر طاغم غزتهلرى نشرایتمكه داها اولیریشلى شرائطلر موجود ایدى. لاكن بولارادا نشریات ایشى مخفى (گیزلى) اولاراق آپاریلیردى ایشلیشلر دیكه هیچ اولمازسا گیزلى ایش منظم آپاریلیسن قلط بوغادا موفق اولونماییردى. نشر اولانلاردا اولارك تیراژى اولریشلى دگلدى. بولاروحدودلار قاپالى اولدیغى ایچون خارج اولكهلردن مطبوعات اله گیتیرمك ممكن اولمایردى.

افغانستان پادشاهى موسقووادا

مایك ۳–ده افغانستان پادشاهى امان الله اوز آروادى و باجیسیله برابر موسقو وایا گلمیشدر.

موسقووا استانیاسندا مركزى اجرائیه قومیتهسى صدرى قالینین یولداش، حكو مت عضولرى، موسقووادا یاشایان افغانستان تهمه‌لرى و غیر اجتماعى تشكیلات نما ینده‌لرى پادشاهى قارشیلادیلار.

پادشاهك كلمهسنى قالینین یولداش تبریك ایتمشدر. همین گون موسقووا شوراسى پادشاهى قبول ایتمشدر. شورا صدرى ولوفوف یولداش، موسقووا منظره لرینى گوستردى بیر آلبوم و اوزرینده موسقووا شوراسنا ماسنك شكلى چكلمش بیر قوتونى پادشاهه هدیه ایتدى. همین گونى قالینین یولداش پادشاهى قبول ایتدیرك بو یرده بولونموشلار.

گرك قالینین یولداش و گرگه پادشاه شاه آراسنده اولان دانیشقلاردا هر ایكیسى ایكى حكومتر آراسندا تأسیس اولنان خالیص و سارسلماز دوستلقى حقنده فكریناى ایتمشلر.

مایك ۵–ده پادشاه اوز آروادى و باجیسیله قیریل اوردو و قریل طیاره ئوینى زیارت ایتمش. بورادا وورووشیلوف یولداش بیر قلنج و بیر خنجر پادشاهه و بیر تفنگده پادشاهك آروادینه هدیه ایتمشدر.

پادشاه موسقووادا لهنینك قبرینى طاریقلار و اداره‌لرى زیارت ایتدى. همین

حماملو قرهدى شركتنك ایشلهرى

شركتك موگلار اجلاسندن قاباق ادا ره علاحده اولاراق كندلره عضو اجلا سلارى تشكیل ایتمش و اورادا اداره‌نك فعالیتى حقنده معروضه قویولمش ایدى. همین اجلاسلارا شركتك ۵۰۱ عضوندن ۴۹۵ نفرى عضو ۱٤۳۵ عضو اولمیانلار اشتراك ایتمشدر. اوندان سوایى رایونك ۸ بویوك كندلرنده خصوصى یوقسوللار مشاورهلرى چاغریلمشدر هانیلارینا ۱۹۹ عضو، ۳۱۲ عضو اولمیانلار، ۲۸۰ یوقسول ۲۳۱ اوزتاپاب جمعى ۵۱۱ نفر اشتراك ایتمشدر. بو صورتله قرهدى شركتى توز بر ایلیك فعالیتى عرضنده یوقسول ایله اورتابالار كندلیلرینك توجهنى قازا نمشدر.

حماملى رایونك «تورهویس» (یگى امید) آدلى كند قرهدى شركتى توز وارلقنك بر ایلى عرضنده ۵۰۱ عضو قوتوپراتیفلشدیرمكه موفق اولوب شركتك اسس ایشى یوقسول و اورتابالار كندلى لره یاردیم یتیرمك اولمشدر. او؛ بو مقصد ایچون كند تصرفات بانكیندن ۲۱،۵٤ منات مقصللى استقراض آلمش در، و توز خصوصى واسطهلرى ایله را یونك كندلیلریندن آلدیغى واسطهلرك بر قسمى قرهدیه حصر ایتمشدر. ۵۰۱ عضودن ٤٦۰ نفرى قرهدى آلمش. ۲۸۸ یوقسول عضو ۲۵،۹۵۸ منات قرهدى و ۱۷۳ اورتابالاردان ۱۳،۲۵۷ منات آلمیشلاردر. یوقسوللاردان ۸۸ عضو ۸٤،۸ منات اوزون مدتلى یورج و قولا نى قیصا مدتلى قرهدى آلمیشلاردر.

ایلیك عرضنده شركت ۱٦۷٦۳ منات امانت قبول ایلهدرك اونك بر قسمنى قره دى ایشلرى ایچون ایشلتمشدر. قرهدى یاشلیجها آتماغیداكى مقصده حصر ایدیلمش در: ۲۰۷۲۵ منات قوغان مالالر، ۱٤۱۷۵ قرهدى شركتلرینه یاپلانلمشدر. همین پول ایله ۷۸۵ یوقسول كندلیلر قواوپراتیفلش دیریلهجكدر. بو ایل ۸ مارت‌دا كند تصرفات بانكك چیقاردیغى قراری حیاته كچیرمك مقصدیله یرلره ۵۰۰ یوقسول قاندیلاری قواوپراتیفه عضو یازدیلمشدر.

قرهدى شركتلرینك اساس سرمایه‌لرى قوتلندیرمك ایچون اونلارا ٦۵ بیك ۲۰۰ منات ویریلهرك همین پولى كندلیلر ایچون قوغان مالالر ساتون آلماق تكلیف ایدیلمش در. قاللالر و صو ماكینالارى قایرماقدان اوتری بیلمیشلیغى شركتلره ۱۰–٦ ایل مدتله ۷۹ بیك منات قرهدى براقلمشدر. باغلارى اصلاح ایتمك و مضر حشرات علیهنده مبارزه ایتمك ایچون ۸۳ بیك ۵۰۰ منات ویریلمشدر. اسویچره پنیری استحصالاتى آرتیرماق ایچون ۵۰ بیك و توتونچیلك ایچون ۲۰ بیك منات قرهدى براقلمشدر.

همین قرهدیتلردن یوقسول كندلیلرك داها آرتیق فائده گوردیغى ایچون بزم محلى فرقه، ل. ق. ك. اتفاقى و شورا اورغانلارى ایندیدن او یارده‌مه دوشونهمكه و یوقسول–ز حمتكش قوللهقیولرى دوزلتمهلیدرلر. نظامنامه و دیگر معلوماتلار ارمنستان كند تصرفات قواو پراتیفندن و حلق توپراق ایشلرى قومسار لغندان آلنالیلیر.

سمیچقا

آتلارا یهم ویرمه كیك قاعدهسى

آتى یدى ساعت ایشلهتدیكدە اوكى بو قاعده ایله یم ویرمهلیدر. سحر ساعت ٤ ده سو ویروب سوگرا بر آز اوت ویرمهلیدر. یارىم ساعت كیچدیكده ۳ كیروانلكه آریا ویرمهلیدر. بیر ساعت سو گرا ایشه چیقاروب ایكى ساعت ایشلتمه لیدر. سوگرا یارىم ساعت استراحت ایتدیروب بیر قدر قوری اوت ویرمهلیدر. سوگرا یاه ساعته یارىم ایشلتمهلیدر و ندان سوگرا بیر قدر اوت ویروب استراحت ایتدیرمهلیدر. كون اوتارنا ۳ كیروانلكه آریا و بیرقدراوت ویرمهلی‌در.

كوندوز ساعت ایكینك یارىسیندان دور دیك یارىسینا قدر ایشلهتمهلیدر. سوگرا یارىم ساعت دینجلدوب قوری اوت ویر مهلیدر. ساعت ٤ دن آلتینك یارىسینا قدر یه ایشلتمهلیدر. سوگرا بر قدر اوت ویروب ساعت سكزك یارىسندا سو ویه بیر قدر اوت ویرمهلیدر. ساعت سكز تمامدا ۳ كیروانلكه آریا و اوت ویرمه لیدر. آخشام ساعت ۱۰ ده ۳ كیروانلكه یهلیم ویرمهلیدر. آنا آریا ویرمهكیك قا عدهسى بودركه اونى حصه–حصه ویرمه لیدر. بر حصه آریا بیدیكدن سوگرا بیر ساعت قدر كوزلهمهلیدر. سوگرا او بیرى حصهیى ویرمهلیدر.

چونكه آریانى ویرمهده منفعتى آز او لار. كوروروسك آریانلیك چوغى هضم اولماییوب، یهینده قالدى. آریانى حصه حصه ویردیكدە آت اونى كوزهل یارچا لایوب بودار معدهسینده‌ده یاخشى هضم اولار. آریانى ایشدن چیقان كبى ویرمه مهلیدر. و اك یاخشیسى كوندە ۳ دفعه سحر كون اورتا و آقشام ویرمهلیدر.

بركوتان ایله‌گوندە ۲۰۰۰ دەسیانیو

یاقیلاردا آمریقا كند تصرفات سر كیسنده بر جى بر جوق مكمل ماكینالار و آلتلر گوستریلهجك قویلمیش ایدى. اك چوق دفت جلب ایدەن بر كوتان ایدى كه بویوك بر استقبال وعد ایدیر. بو كوتان ٦۰۰۰ آت قوتهده اولان بر تراقتور ایله ایشلهیر. اوبله یاپیلمیشدركه عین زماندا ۷۸ كوتان دەمیرى ایشلیر. بو كوتان ایكى آدامك زحمتى ایله كوندە ۲۰۰۰ دەسیانیو ایش بوشالیر.

اولسا هر آرى اویاغیندان پوت یارىم حتا ایكى پوت و بعض وقت ۵ پوت‌دە (۸۲ كیلوغرام) بال كوتورمك اولار. هر اوماغدانى ایه آز ۴۰۰–۲۰۰ غرام ما قدر موم چیقیر.

بویله‌كه ۲۰ تكه بر بایدا ۲۰ پوت (۳۳۲ كیلوغرام) بال و اون كیروكلك ۱۲ منات، مومك كیروكه‌مینى بر مانداد حساب ایتمك آرینك عمومى كلیرى ۵۰۰ منات ایدر. باقماق ایچون هندەده بر كوتان حسابیله یاپدا دورت آى عرضنده ۱٦ كون قدر لازمدر. كند تصرفاتینك باشقا خیردا حصهلریندن هانسى بو قدر چوق كلیر كتیریر.؟

بال؛ تؤكوركه، بوغاز آغرىسى، رئین آغرىسى، باغرسناق حستهلیكى، یمه و غیرى بو كبى حستهلیكلر ایچون دەمولاندر.

موم‌دە پلاستیر، یاغ و غیریلری ایچون دەمرانه یارامالار بویوك منفعت كتیریر. سوگرا چیت توقوماقدا، مختلف رنكلر آلماقدە ایشینده و غیریلرینده ایشلهنیر.

آرىچیلیكك بو كبى بویوك منفعتلرى (بال و موم) باشقا آریالار، كند تصرفاتنده باشقا چهتدن‌ده حدسز منفعت كتیریرلر.

اولار مومیى آرتیریرلار، بیتكیلكده بهر و قوتینى چوغالدیرلار. آریالار شوتوپلایاراق جیچه‌كلرى شمره‌لندیرمكده ایچون اولان حاكیمى جیچه‌كلر چوغالتمكه قابل ایدیرلر. عالملر، بر چوق تجربه‌لر دوشونجه‌سى بو نتیجه‌یى چیقاریرلار. آریالارك، حاكیمى جیچه‌كدن جیچه‌كلرى كچیرمه‌لرى سایه‌سینده كتیردیكلرى كبى بال و موم كتیردیكلرى بش دفعه چوغالدیمك اولور‌كه، آریالار؛ یاخچیلیغى بوستانجیلق، قوروقچیلیك عوضنه دوشونجیلك و گومكچیلردىلر. عبث بر دیلمك كه: «آرىسز باغ كلیرى و ثمره‌سز اولماز».

متخصص: ب. ش

آرى ساقلاماق خیرلى‌در

چوق كره آرىچیلیا كلیرسز ایش كبى بابقرلر. حالبوكه آریلار كند تصر فاتینا حددن زیاده منفعت ویریرلر. حسابه كوره بزده هر ایل اون میلیونلارجا ما تاتلق ایكى میلیون پوت یاغ و ایكى یوز آلتى مین پوت موم حاصل اولور، كندلى تصرفاتیندا آرىچیلیك بویوك اهمیتى وار و چوق كلیرى اولان ایشلر دن بریدیر آرى نه قدر كلیر كتره یلر؟

حساب ایدیلدیكینه كوره آرىچیلیقله مشغول اولان یرلرده یایدا، یاقتى یاقلان آرینك راهدا‌دا یوواپه یرلهشدیریلمیش هر اوماغى بر دفعه جیدەن چیقیر، یا خود

آرىچیلیق

كند تصرفات بانكى قرهدى شركتلرى واسطهسیله یوقسول كندلیلره قوشار مال الله كتورمك ایچون ۱۰۰ بیك منات اوزون مدتلى قرهدى براقیلمیشدر. بو یو لیك یاریسى بانكز یامبوقجى كندلیلره ویریلمیشدر.

كند تصرفات آلات و ماكینالارى اله كتورمك ایچون قرهدى شركتلرینه ۱۲۳ بیك منات اوزون مدتلى و ٤٦ بیك منات كودمك مدتلى قرهدى ویریلمیشدر. توخوم تداركى ایچون قرهدى شركتلرى واسطه سیله یوقسول كندلیلره ۱۵۰ بیك منات براقیلمشدر. یوقسوللارا ویریلهجك قره دیلدرن ۱۱۹ بیك منات بانكز یوقسول قوللهقیولره ویریلمیشدر. یگى تشكیل اولونمش ۳۴ قوللهقیو تصرفاتلارا ۱۴۳ بیك منات اوزون مدتلى و ۱۷ بیك ۵۰۰ منات كودمك مدتلى قرهدى ویریلمشدر. ایسكجیلكه ترقى ویرمك ایچون ۷۰ بیك منات ویریلمیشدر.

كند تصرفات بانك ادارهسى بوتون قرهدى شركتلرى ایچون بر جوره بانلار تیكمك قرارا آلدوغى همین مقصد ایچون ۱٤ بیك ۳۰۰ منات قرهدى حصر ایتمش در. باز اكین قیاماینلى عرضنده كند تصرفات بانكى قرهدى شركتلرینه تعلیمات و گوستریشلر ویرهرك برنجى نوبهده قوللهقیو تصرفاتلارینى، مخصصس شركتلرینى یوقسول كندلیلرینى و سوگرا

تویوقچولوق باره‌سنده

تصرفاتدا تویوقلاری نه‌جور ساخلاماق لازیم‌در؟

کند تصرفاتدا تویوقچولوقدان گلن منفعتك الڭ چوقی، یوموترتا ساتماقدان گلیر. بوگا کوره‌در هر تویوقچوك بورجودر که هیاتیناکی آز یوموترتلایان تویوقلی تیزلیکده هیاتدان رد ایله‌سیك چونکه آز یوموترتلایان تویوقلی اوزی اڭ منفعت ویر مکدن یاخشا اونك یوموترتلاریندن عمله گلن چوجه‌لرده بویودوکدن سوڭرا آز یوموترتلایان تویوق اولاجاقلار.

الڭ یاخشی یوموترتلایان تویوق یاز فصلیندەتویوقلاریك یوموتاپا دوشن وقتیندە ۳-۴ گون آراسی کسیلمه‌کیزین یوموترتلایان تویوقلار حساب اولونورلار. همین زامانلاردا ۱۲ گون آرا ویریب یوموترتلایان و یاکه اونداوا آرا ویریب یوموترتلایان ویاکه اونداوا آز مقداردا یوموترتلایان تویوقلار پیس یوموترتلایان تویوق حساب اولونورلار. اوڭاگوره‌در تویوقلار یوموتاپا دوشدوکدنی زمان اولاریڭ یاخشی و یاماملارینی آیرماق لازیمدر.

گیشی دائره‌سه تویوق ساقلیانلار اوز تویوقلارینك یوموترتلایان و یوموترتلامیانلار رینی آتیلیقلا سه‌چیلمیلرلر. اوڭاگوره‌دە تویوقچولارا مصلحت کوردولور که یوموترتلایان تویوقلار ایچون قوتروول هینلری قاییرسینلار. یو قوتروول هینلری همن عاد دی تویوق هینلری‌در که قاییلاری اوز ماشینا ایچلیوب یوموترتلاناجاق تویوق ایچری گیردیکده‌ده سوڭرا قایی اوراتولور و داها اوز ماشینا ایچلمایور. تویوقچی هر گون یو قوتروول هینلرینی آخاتریڭ ایدیب یوموترتلاری یغدیغی وقت یوموترتلا میش تویوغی حسابا آلیر (معین دفتره یازیر) و بوله‌لکله یوموترتلایان تویوقلاری تاتیوب نیتلیلور، همین هینلر واسطه‌سیله هانکی تویوغوك نه قدر یوموترتلامیش و لدوغونوندا حسابنی ساقلاماق ممکن‌در.

نسل گوتورمکدەن اوتری آنجاق سیناق دان چیقمیش ساعلام تویوقلاری ساقلاییر لار. نسل ایچون ساقلاماقدان اوتری آنجاق ارکن (آنجاق ماى آنیدان کیچ اولمو یارلی) چیقان و هیچ وقت خسته‌لنه‌میش تویوقلری ساقلاماق لازمدر.

تجربه کوستریمشدر که خسته‌لنیب سو گرداان ساغلامیش و حتی چوق کوکه شمیش تویوقلری یئده‌ده نسل ایچون ساقلاماق مصلحت دکلدر.

چونکه بو ساباق تویوقلر نسل یتیش دیرمکده ضعیف اولماغا برابر یوموترتلا ریدا خیردا اولور.

تویوقلری سه‌چمك-پاز فصلی

تویوقلریڭ ایچیندن نسل ایچون و یو موترتلاماق ایچون تصرفاتدا ساقلانیلاجاق تویوقلری آیردیقدا الڭ اول فکر ویرمه لیدر که او تویوقلریڭ بدنلرینده قصالار وار اولماسیك، او قصالار یوللاردان چیقارلر.

۱-اری یل تویوقچه‌لر- چوق‌وقت اولورکه بو کیمی تویوقلریڭ بوزدومی اکری دیر. بو کیمی تویوقلریڭ قصالارینی آچاق الله آلدیقدان سوڭرا معین ایدیر لار. لاکین بوتویوقچه‌لرڭ ظاهری کوروو ایلرینده‌در تاپمای ممکن‌در. بوزدومی اکری تویوقچه‌لر قوروولاری بر طرفه چلانمیش اولور. قاناداری کئمیش جو بوك تویوقلریڭ بر قادی ایچری‌یه آرتیق بو کو بوش اولوب. تجربه گوستریمشدر که، بو یاق قصالری تویوقچه‌لری ساقلاماق فایده‌سز دیر. بو یله بر نظریه واردرکه، بو کیمی اکری یل تویوقچه‌لری نسلده چوق وقت یاخشی اولور.

معمااولورکه تویوقلاراگری قوریوقاو لار بو تویوقلاری وورماقدان آرتیق فایده‌لیکدن عمله گلیر. لاکین نسل گو ماق ایچون اگری قوریوقلیق چوقدا بو قصالر حساب اولونمایور.

۲-دوش سوموگونڭ اگری او لمسی- تویوقلاریڭ دوشلرینی اللشدیر مکده چوق وقت دوش سوموکلرینك اوستینیش اولدوغی مشاهیده اولونور. بو کوستریرکه: چوجه‌لره بو ویردیکده بو لازمی مقداردا آهنك و خیردا. اوستینیش سوموك ویرمه‌میشدر. هر کاه ایکی یاخود ۳ آیلیقدان ایلری گیجه‌له‌ر اوتری، آغاجدا یاتماغا باشلایارلار ساء، او وقت ایکیمك داهادا آرتاجادر. دوش سوموگونڭ آیگیله‌سی چوق وقت ضعیفله‌ندیکده‌ده عمله گله‌بیلر: او چه‌ندە بو ساباق دوش سوموگو ایکیمیش تو یوقلاری نسل ایچون ساخلاماغدا یاخشی دکلدر.

۳-قامود پاچا اولماق.- ساغلام وجودلی تویوقلاریڭ آیاقلاریدا قوتلی او لور. قدەملری بیری-بیره‌لریندن آرالی اولور. ضعیف بدەنلی تویوقلاریڭ دیزله ری بیر-بیرینه یاقین اولوب سوڭرا قامود کیمی آرالاتیر. چوق وقت دوش سومو گو اگری اولور، تویوقلار پاچا اولور لار. و بوله‌لریندەده نسل ایچون ساقلا ماق مصلحت دکلدر.

٤-اگری دیمدیك- چوق وقت تویوقلار اگری دیمدیك اولورلار. بو ساباق چوجه‌لر یردن دەن یغا بیله‌میرلر. اولار ایچون بیرقابدا دەن قیمه‌لی لازیم گلیر. بو گاگوره‌دە بو ساباق چوجه‌لریڭ بویومسی چئین اولور. و اونلاری تیز کن تصرفاتدان اوزاقلاشدیرماق لازیمدر.

(ش. ق.)

یوموترتاندن صنعی اصول ایله جو چه چیقارماق

یوموترتانی کولت آلتنه قویماق عوضینه «اینقوباتور» آدلانان ماشینده جوچه چیقارماغه، صنعی اصول دینلور.

«اینقوباتور»ك یاخشی‌لیغی بوراداەدر که اونك واسطه‌سیله بیر دفعه‌ده ۱۰ دن ۲۰۰ ه قدر و داها آرتیق جوچه چیقارماق اولور. اینقوباتورڭ یوموترتایلیغی قوتولاری اولور. بو قوتولار جوز به جوز یویو کلکده اولدوقلارندان، هر اینقوباتورده جوچه‌لرڭ چوق و یا آز چیقارلماسی اوندان آسیلی اولور.

یوموترتلاری اینقوباتورڭ قوتوسینه قو یدوقدان سوڭرا خصوصی ماشینلار و توتیك اینستیلیگینی ٤٠-٣٩ درجه‌ده ساقییرلار: یعنی تویوغك آتتده یوموترتا نه قدر ایسینیر ایسه، بوراداده او قدر ایسینیر، و توپوغده اولدوغی کیمی بوندانده ۲۱-گوندن سوڭرا جوچه چیقیر.

اینقوباتورلار جوز به جوز قوریلمه اولور، بیزده چوق ایشله‌نیلن اینقوباتورلارڭ بیری لامپالی و بیری (هیدرو اینقوباتور صو اینقوباتوری) دینلورلر. برینجی جور اینقوباتورلارده اینستیلیك خصوصی لامپالار واسطه‌سیله قاناتلیر. اینکیجی ایسه اوڭا قاینار صو توکمکله ایسینیر. بیله اینقوبا تورلارڭ معین قابلاری واردرکه اورایه ٤٠ درجه ایسینیلگی اولان قاینار صو توکورلر، و اینستیلیگی او ۱۲-ساعت ساقلاییلر.

اینقوباتورلار جوچه چیقارتدیقده اونك یاننا تاقلیستی هوا اولچی (میزان الحراره) ایله اینستیلیگك آزالوب-چوخالماسینی بیلمك اولار. اکر اینستیلیك ۳۲-۳۳ در جه ایمیش ایسه اونی بر قدر چوقالتماق لازمدر. لاکین ٤٠ درجه‌دن آرتیق اینستیلیگك اولماسینا یول ویرمه‌ملیدر. چونکه اونده یوموترتادا دیریلمگه باشلایان جوچه‌لری اولدورور. قونوداکی یوموز تالار هر گون اصول ایله یوزیله‌لیدر.

اینقوباتورلاردا جوچه چیقیدقدا تازه یوموترتا قویمالیدر، ۲۰ یا ۲۵ گوندن آرتیق قالان یوموترتادان جوچه چیقماز.

جوچه چیقارماق ایچون اینقوباتورا بو یوك یوموترتا قویمالیدر، یوموترتلاری یومای و برك سیلمك اولماز چونکه اونده قابوغی نازیکله‌ر و یوموترتایه هر جور آزار کیچیر جوچه‌نی خسته‌لندیره‌ر. اگر یوموترتا چیرکلی ایسه یاواشجه یاش و تمیز اسکی ایله سیلمك اولار.

اینقوباتور ایله جوچه چیقارماغك خیری بوراسنداەدرکه بونگله ایلیك هر فصلنده جوچه چیقارماق اولار. بو سببله‌دە ایلیك هر فصلنده یوموترتلارڭ اولماسی ایچون تاوولاق ساقلاماق ممکندر.

چوق کچنه زامانداده ۲ مین ایل بوندان اول چینده و مصرده صنعی اصول ایله جوچه چیقارلارمش. اونلار یوموترتلاری ایستی ایوله قویوب اونك هوایینی هر وقت بیرڭ ایستی‌لیکده ساقلایارمشلر. بو حالدا ایسه بعض اولکه‌لرده اوبله القتریق اینقوباتورلاری واردرکه آیده اونك واسطه‌سیله ۱۰-۱۵ مین جوچه چیقارلر.

مادیانلاری سوردیرمك اصولی

کندلی یولداش، اکر سن ساقلادیغڭ مادیانلاردن جنس و کوزه‌لدای عمله کله‌سینی ایسته‌یرسن ایسه اونی حیواناتلری جنسله‌شدیره‌ن منطقه‌یه آپاروب جنس آغیرلار ایله سوردیرمه‌لیسن

یافینلاردا ارمنستاندا آتلاری جنس له‌شدیرمك ایچون قامپانیا آیارلاجادر. بوتون قفتازدا اولان منطقه‌لره او قضا تیك طلبنه کوره، توخومیق مینك آغیرری و اویله‌جه قوشقو آغیرلاری کوندەریلیر.

هر بر آتیك ایشده دوامی و قوتلی اولماسی ایچون اوتیك ساغلام اولماسی لازمدر. بویله آتلار ایسه آتیجاق ساغلام آغیرلاردان عبارت کلر. بونیك ایچون آتلاری سوردیردیکده، آغیرلیك آزالمی و تقصانلی اولماماسینا دقت ایتمه‌لیدر. چو نکه اکر آغیرلا بر خسته‌لیك و یا نقصان وار ایسه هر حالدا اوندان عمله کلن دایماا چیکجکدر.

حیواناتلری جنسله‌شدیره‌ن منطقه‌لرده اولان آغیرلاری متخصصلردەن عبارت بوتون بیر قومیسیون یوقلایر، اولانلاریڭ الڭ یاخشی جنسدن اولماسی، مشور آت زاووداولارینڭ ویردیکلری شهادتنامه‌لرده اطرافلی یازیلوب تصدیق اولونور. بوندان یاخشا بوتون منطقه‌لرده حیواتات متخصص لری و پاتیار کیملری واردر. بوتلار هم همان توخومیق کیملری هم‌ده سوردیریان مادیانلاری دقتله معاینه ایدیرلر. بوکا کوره‌دە بویله بیرلرده سوردیریان مادیانلارا آغیرلاردان آزار کیچمه‌سینك قارشیسنی آلتینمش اولور.

بو سببله کوره اکر بیر تصرفاتدا خیردا، قوه‌سیز و جیلیز مادیان وار ایسه اوندان تؤری کمی قوه‌سیز یوق بلکه ساغلام بالا عمله کلمه‌سی ایچون، همان حیواناتلری جنسله‌شدیره‌ن منطقه‌ده سور دیریه‌لیدر.

کندلی آتینی سوردیرمزدن اول، او تیك سوروله‌که ایلی اولوب اولماماسینا فکر ویره‌لیدر، چونکه ایلسز اولار ایسه، او زمان بالا دوتماز. مادیان بالالاردیقدان ۹ گون سوڭرا تا ۱٤ نجی کیجه قدر ایلیك دفعه سوروله‌مه‌سی میل ایدیر. چوق کره آتلاردا بو سوروله‌مك میلی بدنجی کونده آرتار. بو وقت آتی سوردیرمك ایچون اڭ مناسب‌در. اکر بیرنجی میل ده آتی سوردیردیکدن سوڭرا بالا دوتماز ایسه، او زمان آتی یرنجی دفعه سوروله یکدن ۷ یاخود ۹ گون سوڭرا، اینکیجی دفعه میل ایدەر. اوڭا کوره اونی اینکیجی دفعه آیغیرا قاتمالیدر. بعضا سوردیردیکدن سوڭرا آتی بالا دوتماز ایسه ۸ گوندن بر تکرار ایتمك لازم کلیر.

کندلی بیرده بونی یاخشی بیلمالی دیرکه، آتلاری سوردیرمك ایچون اڭ یاخشی وقت-سحر وقتیدر. بوکا کوره آتی سوردیرمك ایچون منطقه‌یه کندیکده چوق ایرکن کتیره‌لیدر. یا خود دا بیر کون اول کتیروب، آتی دینلجتمه لیدر.

مادیانلاری هر ایل سوردیرمك لازیم در. چونکه وقتنی توتوردیکده بالا دوتما لری چئین اولور و قیسیر قالیرلار. آتی سوردیکده بالا دوتماسندان امین اولماق ایچون، اونی اورتا قاعده ایله بسله‌ملیدر. آز بیم ویریلن یاخود چوق ایشله‌دیلن یاخودا چوق یدیریلمکدن کوکه‌لەن مادیانلار چوق دفعه قیسیر قا لیرلار. بوکا کوره حیوانی سوردیره‌نه قدر اونی «اورتا کودەمه» سالمالیدر. بونیك ایچون اکر آت ضعیف ایسه اوڭا آریا و غیری قوملی یم ویروب بیر قدر جانا کتیره‌لیدر. چوق کوك ایسه قوملی یمی آزالدوب، قوه‌سیز و کوك یمار ویره‌لیدر.

آتی سوردیردیکدن سوڭرا اونی دورت آیاق سوروب، قوماماليدر. چونکه او زمان سرعتلی حرکتدن بالا دوتماز.

زوڭوتەخنیق: س. م. سلطانوف

آتلاریك یرله‌شمه‌سی-

ایروان قضا تیراق شعبه‌سی، خلق تیراق قو میسارلغی ایله سازیشك کله‌رك ایروان قضا سی آتلاریڭ جنسنی یاخشیلاشدیرماق ایچون ایکی منطقه تشکیل ایتمشدر. ۴ باش اورکه آت آلاراق، ایکیسی ویدی‌یه دیکر ایکیسی‌نه دە آختیا کوندەریلمشدر. ایکیسی دخی یکیدن آلناجادر و بو صورتله بیرلشمه منطقه‌لری اورکه آتلاریله تأمین اولوناجاقدر.

بوجه‌کله‌ر و ترازلر-

ایروان قضاسندا یکی جنسده بوجه‌کله‌ر کوروو نموشلر. بولار یکی کوکه‌رەن اوزوم ته‌که‌لری و میوه چیچه‌کلرینی کیمیرلر. قولاردادا ترنولار کوروونولر بولار جوخالماقلا آرانا آتوب اکیلنه‌ری تخریب ایده‌ییلرلر. قضا تیراق شعبه‌سی بوتون ناحیه‌لرده مضر بوجوکله‌ره قارشی متشکل بیر صورتده مبارزه آپارماق ایچون تعلیمات کوندەرمیشدر. کند کیجه‌لری و کند تصرفات مکتب شاکردلری همین مبارزه ایشلرینه یافینلاری اشتراك ایتدیریله جکدرلر.

اینقوباتورلارڭ قیمتی بویوك و یا کیچیك اولدوغنه کوره‌در.

۳۰۰ منانلدن ۱۸۰ منانه داها آرتیق قیمته اینقوباتورلار واردر. ۲۰۰ یوموترتا دن بیر دفعه جوچه چیقارلان اینقوباتور ۱۸۰ منانه، ۲۰ یا ۳۰ دوتان اینقوباتور ایسه ۳۰-٤٠ منات‌در.

شهره یافین کندلر ایچون اینقوباتور ایچه جوچه چیقاروب آرتیرماق چوق منفعتلی‌در.

چونکه تیز ساتاییلر، توپوقچولق آر تیلاری ایسه بو اینقوباتورلاردن داها چوق منفعت کوتوره‌رلر. اینقوباتورده هر جور ایو قوملارینی یوموترتاریندن جوچه چیقارلماق اولار. چوق یوموردان چیقا ندان سوڭرا اونلاری بیر نیچه وقت بسله‌مك ایچون خصوصی هینلر واردرکه آدینا «ماتغار آتا» دینلور. بولاردن همیشه بیر درجه‌ده ایستی اولور. جوچه لر یوموردان چیقان کیمی اوراده ساقلا یوب سووغدان قوروماق اولار.

آیوانك بیرلوك ایشلری

اوچ کونده بیر تورکجه چیقان

« زنگی غزته‌سی »

اداره‌سی آپریل آینك اون بشندن باشلایارلق غزته‌یه آبونه تویلاماق یاره‌دە

مسابقه

اعلان ایدیر

آبونه تویلایانلارا مکافات اولاراق قاستیوم، پلاش، اوچونجی کندلی استراض ورقه‌لرینده و بر چفت آیاڭ قابی (پاتینکا) ویریله‌جکدر.

مکافاتلار دورت قسمدر:

برنجی قسم مکافاتلار — ایکی یوز مناتلیق آبونه تویلایانلارا
ایکینجی قسم مکافاتلار — یوز اللی مناتلیق آبونه تویلایانلارا
اوچنجی قسم مکافاتلار — یوز مناتلیق آبونه تویلایانلارا

دورنجی قسم مکافاتلارایسه یتمش‌بش مناتلیق آبونه تویلایانلارا ویریله‌جکدر.

مسابقه مدتی ۲۸نجی ایل‌مایڭ ۱۵ندن ایوونك اون‌بشنه قدردر.

مسابقه‌ده کند محبرلری هر بر کندلی و هر بر تشکیلات (مثل کومك قومیته‌لری، قاوه‌ییانقلر، قرائتخانه‌کومالاری. کند معلملری و غیرلری) اشتراك ایده‌ییلرلر.

کند محبرلری کندلی و معلم یولداشلار!

آبونه تویلاماغی کیجکدیریمه‌یك! بیلیڭك که سز «زنگی غزته‌سی» آبونه تویلاماقلا کندلرده غزته، مجموعه و کتاب اوقویان کندلیلرك سایینی آرتیریرسڭز؛ بو ایسه کندلریمزك مدنیتنی آرتیرماغاکومك ایتمك دیمکدر.

بونی‌ده اونوتمایڭ که: مکافات اولاراق ویریله‌جك قاستیوم، پلاش، پاتینکا لار پول اولدیغی کبی کندلی استراض وقوفسی‌ده بولدر. بو ورقه‌لر سزه بویوك منفعت کتیره‌جکدر. ایسته‌دیکڭز زمان همان ورقه‌لری بیرکی عوضنه، سه‌وتزا پولی ویریله‌بیلسڭز هر بر ورقه اون مناتدن باش مین مناتا قدر پول اودا بیله‌ر.

زنگی غزته‌سنك آبونه شرطلری
توزیعات نمه‌سنك آدره‌سی ایروان آبووبانی کوچه‌سی نومرو ۸

هر ایلکی — — — ۲ منات
آلتی آیلغی — — — ۱ منات
اوچ آیلغی — — — ٦٠ قپیکدر.

آبونه تویلایوب کوندەریلدکده آبونه‌جیلرك آدره‌سلرینی آیدین و اطرافلی کوسته‌ریك - هانسی قضانلك هانسی دائره‌سی و هانسی کندینده اوتوردیغنی، هانسی یوچتا ایدارەسنه یافین اولدیغنی، آبونه‌جینك آدینی فامیلیاسنی و آتانك آدینی تمام یازیك، آبونه سیاهیسنی کوندەردیکده «مسابقه» ایچون اولدیغنی اوستنده یازیڭز.

آبونه یولندان فائض آلانلارك مسابقه‌یه اشتراك ایتمکه حقلری یوقدر.

اداره

ارمنستاندا زلزله

ایروان.- آیك ۹ده کیجه ساعت ۱۱ده ایرواندا شرقدن-غربه استقامتنده زلزله اولدی. زلزله‌نی بیر نیچه ثانیه داوام ایدی. ضرر لر یوقدر.

لەنینقان.- آیك ۹-دا کیجه ساعت ۱۰-ی ۵۴ دقیقه لەنینقاندا چونجدن-شمال استقامتنده اولدوقجا قوتلی زلزله اولدی. جماعت صباحه قدر دیشاردا قالدیلار. انسان تلفاتی یوقدر. غزل‌غوچ و آغباباك طرفلرینه زلزله دها قوتلی اولدی.

لەنینقاندا ایکینجی زلزله.- کیجه ساعت اوچده ایکینجی دفعه اولاراق زلزله اولدی. اولکیسه کوره بو یونکول کچه‌مدی.

دیلجانداا.- آیك ۹-دا کیجه ساعت ۱۱ ده دیلجاندا دخی زلزله اولدی. ضرر اولامیشدر.

سوال و جواب

سؤال-اکر تاخلیمزه پاس ووراسا، یونوك قیاغی نه ایله آلینار؟

جواب-اکر تارلا بویله تاخوشلغا دو تولرسا قیاغی آلماق ممکن دکلدر. فقط تاخیلگڭ پاس تاخوشلغنه دوچار اولماماسی ایچون ناحیه‌گزیك الڭ دایاناقلی تاخیلاریندن اکوب آز سوراماليسگز که نمیشلك آز اولسون. چونکه همین تاخوشلوق چوق نمیشلی یارلره اولور.

سؤال-اوزوم ته‌که‌سینه نه جور و نه وقت پیوس قویمالی‌که یاخشی و محصو للی اولسون.

جواب-الڭ یاخشی پیوس بیر بیلیك اوزوم ته‌که‌کی اوزه‌رینه، تویراقلدن خارج ته‌که‌کی کسه‌دن یاپیلاقدر. اکر ته‌که‌ك بویوك اولورسا، تویراقلدن بیر آز یوقاری یرده پیوس قویمالی، بو حالده پیوس یازیلك اولارینده و اوزوم ته‌که‌کی آغلا مادیغی وقتده یاپیلاقدر.

(م)

مدیر مسئول م. حسین‌اوف

Butun elqələrin proletarları, birləşiniz!

13 MAY 1928-nci il.

Jaasın işçi qəntli ittifakı.

Abynə kijmətləri:
1 Illiqi . . . . . 2 manat
6 Ajlıqı . . . . . 1 manat
3 Ajlıqı . . . . . 60 kəpəq

Zənqi gəzetəsi

ERMƏNİSTAN KOMMYNİST (b) FIRKƏSİ MƏRƏQƏZİ KOMİTƏSİNİN ORGANI, QƏNDLI GƏZETƏSİDUR.

Адрес Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

№ 28(128) | həftədə iqi dəfə çıkır. | 3-nci il dəvamı

QƏNT MƏQTƏBLƏRİ NƏZDINDƏ NUMYNƏ TARLASI TƏƏQILETMƏLI

Qənt təsərrufatı bilqilərinin jeni və mədəni usyllar ilə əqilməsinin kajdəsini qəntlilər arasında intisar edən və həman bitqilərin duşmə-ni olan muzurr həşarat ilə muba rizə usyllarını eqrədən və topra-kın zəhmətqəslər tərəfindən məh-syldar bir syrətdə becərilməsinin kaidələrini onlara təcrubə ilə qəs tərən bir jol varsa oda nahijə agranom muntikələri tərəfindən qəntlərdə əqin mosimində təəqil edilən təcrubə tarlaları dır.

1926-nci ildən bəri həman agranom muntəkələri tərəfindən qənt lərdə eqinlər uzərində cur bə cur təcrubələr aparılmakda dır, bejlən çi təcrubə tarlalarından jaxşı məh syl qeturulməqlə qəzəl nəticələr əldə edilmiş dir.

Həman təcrubə tarlalarını təəq il etməqdən məksəd qəntlilər ara sında jeni və mədəni usyllar ilə əqin əqməq marakını artırmak dır, ancak bejlənci təcrubə tarla ları bejuq oldygyndan çokly zəh mətlə bərabər çokca məsarifdə tələb edir.

Byna binaəndə hər bir qəntdə by noi tarlaları inqisaf etdirməq lazımınca mumqun olyr, qəntlər-də byny əvəz edəcəq bir jol var sa oda qənt məqtəbləri nəzdində (xırdaca əl ilə becərilən) təcrubə tarlaları dır.

Syra zəhmət məqtəblərinin əsas məksədlərindən biridə çocukları qənt təsərrufat kyrylysy ilə jakın-dan tanış etməqlə qəntlilər arasın da qənt təsərrufatının jeni təmel-lər uzərə kyrylması jolynda istiraq etmələri dir.

Byna binaan hər bir qənt məq təbi nəzdində ələixsys rajon məq təbləri nəzdində (xırdaca əlçudədə olmyş olsa) birər təcrubə tarlaşı-nın təəqil olynması ən vacibli mə sələlərdən dır.

Bejuq təcruba tarlalarını təəqil etməqə hələliq bizim məqtəblər muvafik olamazlar çunqu lazımı alat və vəsaitijjə maliq dəqildirlər

Təcrubə tarlalarının əhəmmij-jəti onda dır qi, bir tərəfdən məq-təb çocyklarını zəhmətə alışdır-makla bərabər onlara qənt təsər-rufat bilqilərinin nollərini, cinsləri ni, onların nə şəralt altında jetiş diqlərini və nə usyllar ilə becəril-məsinə nəzəri dəqil əməli olarak anlamış olyrlar.

Bynynla bərabər məqtəb çocyk ları, topraqın kyvvətlənməsinə lə-zım olan qubrəni və onyn qələn fajdasını jenə aldıqı məhsyldan anlajırlar.

Bynynlada demostratsijon usyl ilə muəllim dərsi tələbələrə kolaj-lıkla anlata bilir.

Diqər tərəfdən qəntlilər qənt təsərrufat bitqilərinin jeni və mə-dəni usyllar ilə becərilməsinin kai dəsini məqtəb təcrubə tarlaların-dan eqrənə bilirlər.

Bynynlada məqtəb qəntlilər ara sında qənt təsərrufatına aid olan bitqilərinin jeni usyllar ilə bəcəril mə kajdəsinin həkki bir təbligatcı rolyny ajnajır.

Və ələixsys qəntlilər javaş ja-vaş qəhnədən kalma usyllardan xilas edə bilir.

Ey noktəji nəzərdən hər bir qənt zəhmət məqtəbi nəzdində və ələixsys rajon məqtəbi nəzdində balacada olmyş olsa birər təcrubə tarlasının təəqili lazım dır.

By isə məqtəbimizin həkikətən zəhmət əyra məqtəbi oldygyna canlı bir sibyt olar.

Muəllim
Məhəmməd Bagır kədiməlijof

BIZƏ KUVVƏLI KOLLEKTIV TƏSƏRRUFATLARI LAZZIMLI DIR

Imdi Ermənistanda kollektivlər təəqil və o bərədə hər həftə mu-raciət vakeʼ olyr, laqin kollektivlər təəqil edəndə bəʼzi yjgynylkları jeni toprak ziraəti, jaxşı çalışan əqinçiləri anlaklı və biri biriləri ilə qeçinə bilən işçiləri və başlıca birləşdirilmiş topraqı nəzərə alma lı dır.

Təcrubə başlıca 35 kədər jaş da olan ən saglam qəntli qəncləri-nin uzv jazılmasını qəstərmiş dir, məsələn Eçmiadzin kəzasında 10 kollektiv təəqil olynmyş dyr qi uzvlərinin əqsərisi 25-35 jaşında olan qənclər dir.

Ermənistan qənt təsərrufat koo peratifi kredi bıraxmaga başlamış dır.

Fəkət kollektiv kredi alanda əz məhmət programını tərtib və aldı ğı hər kəpeqi nə uzərinə xərc edəcəqini bilməli dir.

Vəkilələr olmyş dır qi alınan kredi əzəq məksəd uzərinə sərf edilərəq daha qeri kajtarılmamış dır, bəʼzən jeni təəqil olynmyş kollektivlər arasında fəna bir adət qərunur qi kollektiv hələ tamam təəqil olanmadan və 15-20 desjadin topraga ancak maliq olanda traktor satın almak uçun kredi ələb edir. "Traktor olmyjanda daha nə kollektiv, dejə bir fiqir bəslənir qi kollektiv təəqil etməq traktor almakdan ətru dur zənn edirlər.

Bəʼzi dəʼfadə kollektiv hələ jeni təəqil və toprak hələ birləşdirilmə dən təsərrufatın uzvularından biri ərizə verərəq məni kollektiv uzvu luqundən azad edin dijə ricada bylynyr.

Təhkikat qəstərmiş qi o cur tərəddud edənlər kollektivi pozmak istəjən kolyçomakların nifyzi altın da bylynmyşlar dır.

Əmma hədər jerə tərəddud edən lər kollektivə kəbyl etməd iqi qibi kollektivlərin kyrylyşyny da pozmak istijən kolyçomakların masqa sını açmak lazım dır. Təʼlimatçı

ZƏNQƏZOR KƏZASLINDA FIRKƏVƏ ƏYRA ISLƏRI

Son illərdə kəzada firkə işləri kabaga qədər, imdijə kədər firkə-vilərin çokları namzəd idi, kəza firkə komitəsinin kərarı uzrə ko-misjon təəqil edilərəq namzədlər də uzvuluqə kəbyl edilmiş dir by qibilərj 16 nəfərə çatır.

Firkəçi joldaşların səjasi savad larını artırmak uçun dairənin 5 jerində səjasi savad kyrsları açılmı ş dır, by kyrslarda istiraq edən lər umymijətlə firkəçi və komso-mollar dır.

Kyrslarda dəvam edənlərin sija hısı dytylarak bynların fəʼallarını kabaga çəqməq məsələsinə kəza firkə komitəsi fiqir verir.

Komsomol işləri!

Kəzada açılan səjasi savad və savadsızlıqı ləgv edən kyrslarda kazanın komsomollardan 80 faizi istiraq etdirilmiş dir.

Firkənin rəhbərliqi komsomol uzərində qəzəl dir, komsomol əzəqlərinin iş planları var dır.

Iclaslara bi tərəf cəvanlar fəal bir syrətdə istiraq etdiqləri qibi butun ictimaji təəqilatlarda "Mopr Oso-Avioxim, rədd olsyn savad-sızlık, jeni əlifba dostlar cəmijjə-ti, qibi qonylly təəqilatlarda kom-somollar uzv dirlər.

Savad kyrsları

By illəri kəza səjasi məarif əə' bəsinin və Ermənistan jeni turq əlifba mərqəzi komitəsinin hesabı na 11 savad kyrsları açılmı ş dır.

Uç aj dəvam edən dərslər mu vəfəkijjətlə qeçmiş dir, əlbətdə by rada bir çok noksanlar olmyş dyr

"Əzəq zəjif dur„

Ordybad dairəsi Vənənd qəndin də təəqil edilmiş kızlar əzəqinin işləri zəjif bir halda dır, by qənc lər əzəqinin 25 nəfərdən zijadə uzv və namizədi var dır, laqin lazımı kədər rəhbərliq edilmədi-qindən əzəq iclasları vaktı vaktın da aparılmajır.

Əzəqin işlərini nizama salmakla qəndin cəvan kızlarını, əzəq uz-vuluqunə cəlb etməq lazım dır.

25 nəfər əzəq uzvularinin ancak 20 nəfəri qənt məqtəbində dəvam edir, əzəq uzvularindən jaxşı əmuşlər çok dır, bynları firkə sırasına verməq lazım qəlir.

Bynynla bərabər kızlar əzəqi-nin fəalijjətlə çalışıb qəntdəqi ka-dınlar təəqilatına rəhbərliq etmə-sinə da fiqir verib çaralar aranılı-malı dır.

Qəndin cəvan kızlarını ictimaji həjata cəlb edib onlardan cəmijjət uçun fəal işçilər hazırlamak jolyn da ələkədar idarələr çalışamalı dırlar.

Səjjar muxbur

Doktor lazım dır

Vedi Basar nahijjəsində jalnız nahijjə mərqəzindən başka doktor olan qənt jok dyr, qəntlilər xəs-təsi olanda məcbyr olyrlar qi ja fırıldakçı molllalara dya jazdırsın və jaxyd da fırıldakçı sınıkçıla mu raciət etsin.

By fırıldakçıların fırıldagına ba şa duşmuş anlaklı qəntlilərimiz isə 25-30 verstlər ilə xəstəsini nahijjədəqi doktora qətirməjə ça-lışırsada fəkət hər zəman qətirə bilməjirlər

Çunqu bir tərəfdən jolların yzak olması və diqər tərəfdən isə jol-ların gejri muntəzənliqindən xəs-tə daha da naxoşlanır.

By bərədə qəntlilərin halını jax aşlasdıran idarələr ilə kəza səhijjə şəʼbəsinin ciddi təəbbusatını qəz lujuruq.

Məhəmməd Pasajef

Pioner təəqilatı, lazım dır!

Zənqi Basar nahijjəsinin turq qəntlərinin bir neçəsində pioner təəqilatı varsada bir necəsində də jok dyr.

Pioner təəqilatı olmyjan qəntdə qi məqtəb və pioner jaşlı çocyk-lar ictimaji tərbijədən məhrym kal makla boş vaktlarını fajdasız jer-lərdə qeçirirlər.

By qəntlərdən ən bəjuqu **Səllu Məhmandar** qəndi dir qi 70-80 nə fərə kədər pioneə jararlı çocyk-lara maliq iqən imdijə kədər təəq-ilətsızlıq juzundən pionerin nə oldygyny birmirlər.

By bərədə kəza və nahijjə qənc lər komitəsi lazımı olçular qətur məli dir.

Kasım Əlijof

Armavir (Kyrdykyly) rajo nında pambyk kampanjası

Armavir rajonynda 5 pambyk sirqətləri var dır qi aprel ajının 15-dən eʼtibərən pambykçıları kre dilədirməq işlərinə başlanmış dır.

Armavir sirqəti qundə 150, Cəʼfər Abadınqi 190, Sərdarabadınqi 50, Xırda Şəhrijarın qi 70, Bejuq Şəhrijarınqi isə 60 pambykçılara kredi verir.

Necə qi qərursunuz hamıdan javaş ialijjən Sərdarabadın sirqəti dir qi muktədir əməqçilərə maliq dəqil dir.

Bir neçə qun kabak rajonyn nəft ehtijacı tuqandı və bir neçə sirqətlərin traktorları dyryb işləmə dilər. Nəftin noksanlıqı və trak-torların işləməməsi juzundən pam byk kampanjası geciqdi.

Bəlalara məʼryz kalmamak və pambyk əqinini qeçirməq uçun Ermənistan qənt təsərrufat koope ratifi ibtidaji hazırlıqları təmamlı ğı ilə ifa etməmiş idi.

Sərdarabad stansjasında cəmi nəft anbarı adı altında bircə fəkir rezrovar var dır qi ancak 600 pyt nəft kaldırır.

Ajdın şəj dir qi rajonın 5 sirqətlərin ehtijaclarına qifajət ver-məqdən ətru həmin mıkdar çok az dır, xsysən pambyk əqininin sahəsi ildən ilə artmakda dır.

Ehtijac uçun qafi dərəcədə nəfti əz janlarında aparmakdan ətru sirqətlərində nəft kabları jok dır. By cur işlər sirqətlərin zəh-mətləri uzərinə fəna təʼsir və baş lıcası traktorlar qunlər ilə boş dyryrlar.

Hal by qi şoffərlər əz məvacib lərini alırlarsada traktorlar fajda vermirlər, by qibi noksanlara cid-di fiqir verib aradan kaldırmak uçun vasitələr ələ alınmalı dır.

Pambykçı.

Kəza muxbirlərimizə cəvab və məsləhətlərimiz

Texnikomda nakim imzalı, muxburə:

İstikraz vərəkəsinin satılışı, həkkindəqi məqtybynız vəkti qəçdi-qindən dərc edilmədi.

Nyraşnda Məhəmməd Abbas Əlijof:

Mədəni inklab həkkində dəfələr ilə jazıldığından jazınız dərcə ve rilmədi.

Vedi Basarda Şaxmar diqan im zalıja:

Bejuq Vedi kylyby həkkində jaz-dığınız xəbər dəfatla jazıldığın-dan dərcinə lizym qərulmədi, jerli firkə komitəsi ilə həll ediniz.

Redaktor **Kasım Əlijof**

Mə'syl-mudir **M. Husejnof**

Ф. 2. 4.

Ermənistan Poligraf trostinin iqinci mətbə'əsində çap olyndı.